

III. KÖZÉP – BÁNSÁG

MAGYARCSERNYE / Nova Crnja / ÉS TAMÁSFALVA / Hetin /

A községről elmondható, hogy eléggé nyíltan bojkottálta a német fennhatóság tevékenységét. Magyarcsernye lakosainak többsége a megszállás éveiben nem támogatta a rendszert, sőt, meglehetősen szolidáris viszony alakult ki a szomszédos, szerb többségű községgel (Velika Livada), mivel a németek egyes nélkülözhetetlen közszükségleti cikkek kiosztásánál érezhető különbséget tettek a szerb és a magyar lakosság között. Így történt azután, hogy a livadai szerbek a csernyei magyaroknak pénzt adtak, akik azután megvásárolták számukra is a szükséges cikkeket. Ebben az ügyben különösen Gyapjas János csernyei lakos tett sokat, aki a falu legszélső házában lakott, és így alkalma nyílt az együttműködésre. Így aztán nagyon népszerű volt a livadai szerbek között. Mind ennek ellenére a livadai szerbek részéről mégis elhangzott az arra irányuló javaslat, hogy meginduljanak a csernyei magyarok ellen, hogy "bosszút álljanak" rajtuk! Azt latolgatták, hogyan hajtsák végre bosszútervüket. Egyikük felvetette: "Treba da počnemo sa Janikom!" / Janikával kell kezdenünk! /

A megjegyzés elgondolkoztatta a jelenlevőket, és rájöttek, hogy tulajdonképpen semmi okuk sincs a bosszúállásra, s így aztán elálltak a tervtől. A magyarcsernyeiekre leselkedő veszély mégsem múlt el, mert hamarosan a községre érkeztek a karadjordjevói szerbek, hogy népitéletet tartsanak, és már a részleteket is megbeszélték. A végrchajtáshoz készülődtek, amikor valaki az utolsó pillanatban értesítette Milka Agbabát.

Agbabáról tudni kell, hogy a bánági ellenálási mozgalom egyik főszervezője volt, és a német megszállók még 1942-ben magas vérdíjat

tűztek ki a fejére. A háború után is felelős párttiszséget töltött be, és általában segítőkész volt, ha valaki valamilyen panasszal hozzá fordult.

(Később Nagy József vajdasági politikus feleségeként mindketten autószerencsétlenség áldozatai lettek.) Milka egyébként Márton Rózsa ismert kommunista szervezővel is együttműködött, ezáltal a bánási magyarokat is igen jól ismerte, és tudta róluk, hogy kevesek kivételével nem támogatták a német megszállókat.

Milka Agbaba mihelyt tudomást szerzett róla, hogy mi készül Csernyén, azonnal odatelefonált, hogy semmit se tegyenek, amíg ő oda nem érkezik. Akkor Milka a községházára rohant, az ablakba felállított egy gépfegyvert, kinyitotta az ablakot, és kiszólt az összegyűlt, bosszúra éhes szerbekhez: “Takarodjatok, mert egy sem marad élve közületek!”

Így a karadjordjevoói szerbek tervezett bosszújukat – amelyre egyébként sem volt okuk – nem hajtották végre. A HIPO-ba beléptek azonban nem kerülhették el sorsukat. Ennek is külön előtörténete van. Még a német megszállás időszakában Magyarcsernyén szolgált néhány magyar származású román katonaszökevény. A német hatóságok megzsarolták őket azzal, hogy valamennyiüket visszadják a román katonai hatóságoknak, ha nem állnak be segédrendőrnek. Köztük volt a három Sörös–fivér, Pál, Mátyás és Ferenc. A német rendszer összeomlásának napjaiban a segédrendőröket is háborúba akarták küldeni a németek, és Magyarcsernyén keresztül hajtották őket. Közülük azok, akik már előbb itt szolgáltak, leléptek. Amikor a partizánok bejöttek a faluba, kiadták a szigorú rendeletet, hogy a löfegyvereket be kell szolgáltatni. A volt HIPO-sok is engedelmessé váltak, s mindannyiukat nyilvántartásba vették, néhányukat behívták, és többé ki sem engedték őket.

Először Vojvoda Stepára, majd pedig a 12 kilométerre fekvő Livadára terelték őket, és ott mindannyiukat agyonverték. A hullákat parasztszekéren szállították vissza Csernyére. Összesen 14 áldozatról tudnak, őket a Nagygödör vagy másként a Sárgas partján temették el.

Márton István állatorvos nem tudta név szerint pontosan megnevezni a volt segédrendőröket, de megemlítette Sörös Pál nevét, azután egy Darusi nevezetűt, Burai Béla muzsikust, egy Virág nevezetűt, Deák Ferencet, ennek testvérbátyját, egy Szeles nevezetűt a Nyárfás utcából. Nagy György mostohafiát és annak német segédjét. Tamásfalváról (Hetény) is bevoltak zárva néhányan, Somogyi Lajos, Pap István, Selmei

János, Báló Péter, őket szörnyen megkínózták, de végül is Márton Rózsa közbenjárására kiszabadultak.

A községben a csernyei áldozatok tömegsíriját minden évfordulón megkoszorúzzák a hozzátartozók. [23]

Az 1944-es megtorlások napjaiban, összesen 10 csernyeit és 8 tamásfalvi (hetényi) magyart végeztek ki. Hogy nem volt több áldozat Csernyén, azt Milka Agbabának köszönhetjük, de Tamásfalván, ahol ekkor 700-nál alig több magyar élt, mégis 8 embert kivégeztek. Még 1953-ban megkezdődött és 1962-ig tartott az eltűntek holttá nyilvánítása a nagybecskereki járásbírószékhelyén. Ezek az adatok mind megjelentek a tartományi és a szövetségi hivatalos lapban.

A felsoroltakon kívül még négy csernyeit végeztek ki:

1. – Albert Ferenc, született Ernőházán (Banatski Despotovac) 1915. május 20-án, apja Ferenc, anyja Tóth Rozália. 1944-ben Csernyén eltűnt.
2. – Fazekas István, született 1877. október 22-én, apja Mihály, anyja Bába Rozália. 1944-ben eltűnt.
3. – Lakatos Pozsár Mihály, született 1900. november 5-én, apja Albert. Eltűnt 1944-ben.
4. – Somorai István, született 1898. július 28-án, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben. [24]

Az eltűnt tamásfalviak:

1. – Samu Gáspár, született 1890. december 31-én, apja Ferenc, anyja Raffa Katalin. 1944-ben eltűnt.
2. – Vastag Mihály, született 1880-ban, apja István, anyja Julianna. 1944-ben eltűnt.
3. – Fodor József, született 1920. november 11-én. Eltűnt 1945-ben.
4. – Pállos István, született 1924-ben, apja Mihály. 1944-ben eltűnt.
5. – Jenő Ferenc, 1944-ben eltűnt.
6. – Zsera János, született 1901. június 14-én, apja János. Eltűnt 1944-ben.
7. – Blatt Péter, született 1900. január 27-én, apja Péter. Eltűnt 1944-ben.

8. – Farkas József, született 1920. szeptember 24-én, apja Vince. Eltűnt 1944-ben.
9. – Kecskés József, született 1913. február 8-án, apja József. Eltűnt 1944-ben.
10. – Nagy János, született 1923. november 8-án, apja István. Eltűnt 1944-ben.
11. – Gerhardt József, született 1918. április 25-én, apja Károly. Eltűnt 1944-ben.
12. – Galgóci László, született 1914. június 25-én, apja László. Eltűnt 1944-ben. [25]

MUZSLA / Mužlja /

Muzsla községére vonatkozólag én sem tudtam sokkal több adatot összegyűjteni, mint amennyit Matuska Márton könyvében találhatunk. Ott olvashatjuk, hogy az 1944-es tragikus őszi történésekkel kapcsolatban Sörös Antal, aki akkor gátőri szolgálatot teljesített és nyilatkozatát vették alapul.

Ő a helyi bosszúállás főbűnőseként Nikola Devičet tüntette fel, aki betegesen gyűlölte a magyarokat. Példaként megemlítette saját öccsét, Sörös Imrét. Mivel öccse a muzslai határban csász volt, sokszor tettenérte Nikolát, aki birkáit a tilosban legeltette, és természetesen minden alkalommal feljelentette. Így Nikolának a felszabadulás után alkalmja és ürügye is volt a bosszúállásra. Először Sörös Antalt tartóztatták le, néhány fegyveres partizán ment érte. Akkor vitték el Kovács Andrást és Kis-Kovács József tanítót, aki aljegyző is volt. Écskára kísérték őket. Másnap odahozták öccsét, Sörös Imrét, Budai Józsefet, Zsárkó Tónit, Barta Miskát, Simon Dezsőt, és egy nőt, Brakna Julist. Az écskai községháza pincéjébe vitték őket, és mindannyiukat megkínozták. A kínzóik között volt egy gyálai magyar ember is, Csortó István, aki kegyetlenül megtaposta őket, s közben gúnyosan azt hajtogatta: "... hogy szebb jövőt, hát itt van a te szebb jövőd! Most én etetem a partizánokat, én csinálom nektek szebb jövőt!"

A fogva tartottakat nem csak kínozták, de egyenként felhívták őket az irodába, ahol tovább folyt a tortúra. Addig verték és kínozták őket, amíg ebbe hatan behaltak, köztük az öccse, Imre, majd Simon Dezső

gátőr, Kis–Kovács József tanító és még három földműves: Budai József, Márton István és Kanász Antal.

Tulajdonképpen mindannyian halálra voltak ítélve. Akik túléltek a kínzásokat, azokat odaállították a községháza udvarának a falához. Akkor érkezett meg az egyik tiszt szolgálja, s amikor meglátta, hogy ott kivégzésre készülnek, gyorsan hívta a tisztet. Addig a halálraitéltek várták, hogy beteljesüljön a sorsuk. Sörös Antallal voltak még Horvát Antal, Klászi Johann, Török János és Masa Mihály. Utóbbinak sikerült megszöknie.

Közben az említett Nikola és egy partizánno a kivégzést sietették. Ez utóbbi úgynevezett “szégyen–kivégzést” akart, vagyis hogy mindenkit vetkőztessenek le meztelenre. Ekkor érkezett oda egy autó, benne a tisztel, aki látva a helyzetet, ráordított a kivégzésre készülőkre: “Takarodjatok, mert én nyitok tüzet rátok!” Ezek szétszaladtak, de ekkor már négy ember belehalt a kínzásba. Ahogy a tiszt bement a községházára, a falhoz állítottak közül még kettőt visszatartottak, Budait meg Simont, azzal a megjegyzéssel, hogy: “Ti még elmehettek!” Őket utólag verték agyon. Ezt követően a kivégzésre szánt életbemaradottak szétszaladtak. Az agyonverték holttestét kocsin az écskai téglagyár gödrébe vitték, és vékony földréteggel elföldelték. A hozzátartozók egy részének titokban sikerült elvinni és tisztességesen eltemetni a tetemeket.

Mi lehetett a kivégzetteknek és az elhurcoltaknak a bűne? Mindegyiküket azzal vádolták, hogy a megszállás éveiben átjártak a Bácskába és bántották a szerbeket. Ebből egy szó sem volt igaz. Ha közülük valaki esetleg át is jött a Bácskába a háborús években az említett cselekményekre nem is lehetett volna módjuk. [26]

A nagybecskereki / zrenjanini / járásbíróóság a háború után a 80–as évekig 14 személyt nyilvánított holtta. Az áldozatok közül csak Márton István neve található az adatok között azzal a megjegyzéssel, hogy 1959–ben nyilvánították holtta. Mivel 1944–ből összesen 14 bejegyzés van, ezért feltételezhetjük, hogy voltak olyanok is, akiket a becskerei Szentmihály úti nagy gyűjtőtáborba vittek és ott végeztek velük!

Muzslaiak, akik 1954–től 1977–ig lettek holtta nyilvánítva:

1. – Márton István, született 1907. augusztus 16–án, apja József. Eltűnt 1944–ben.

2. – Gál Gyula Lipót, született 1894. január 30-án, apja Pál, anyja Bujdosó Mária. 1944-ben eltűnt.
3. – Német Dezső, született 1922. július 12-én, apja Sándor, anyja Popsár Terézia. 1944-ben eltűnt.
4. – Berta Antal, született 1882. október 11-én, apja Ferenc, anyja Katalin. 1944-ben meghalt a becskerekai gyűjtőtáborban.
5. – Gyömbér Ferenc, született 1888. december 22-én, apja István, anyja Rozália. Eltűnt 1944-ben.
6. – Gyömbér János, született 1885. január 10-én, apja István, anyja Rozália. Eltűnt 1944-ben.
7. – Hegyesi Tibor, született 1901. május 6-án, apja Tivadar, anyja Júlia. Eltűnt 1944-ben.
8. – Tápai Ferenc, született 1882. október 21-én, apja Ferenc. Eltűnt 1944-ben.
9. – Özv. Horváth Csipak Katalin, született 1888. július 26-án, apja Ferenc. Eltűnt 1944-ben.
10. – Tápai András, született 1901-ben. Eltűnt 1944-ben.
11. – Vindis József, apja János. Eltűnt 1944-ben.
12. – Gyömbér Dávid, született 1884. december 10-én, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben.
13. – Martin Vencel, született 1888. augusztus 23-án, apja Péter. Eltűnt 1944-ben.
14. – Takács József, született 1893. május 14-én, apja Imre. Eltűnt 1944-ben. [27]

NAGYNEZSÉNY / Neuzina /

A háború utáni időszakban a Jugoszláv Harcosok Szövetsége, úgyszólván hatalmi szervé vált az egypárti rendszerű államban. Vajdasági szervezetében önálló szerkesztőbizottság alakult a tartomány területén folyt népfelszabadító harc történetének megírására. Külön figyelmet szenteltek egy-egy helység ismertebb harcosai élettörténetének megírására, főleg ott, ahol az ellenálás is igen jelentős volt. Az ilyen településeket “felkelőhelyek” / Ustanička mesta / elnevezés alatt kategorizálták. Persze az anyagi eszközük erre a célra úgymondván korlátlanul biztosítva voltak. Számtalan ilyen helység–krónika került ilymódon az

olvasóközönség asztalára. Az így megjelent munkák többsége igen alacsony színvonalú volt, mert sok esetben a népfelszabadító mozgalom valamelyik harcosa írta, nemegyszer olyan, akinek sajnos sem történelmi alapismerete, sem íráskészsége nem volt. Az ilyen munkák hemzsegnek a tárgy hibáktól, a tények kiforgatásától, és az események hamis bemutatásának kimutatható szándékától.

Jelentek meg azért értékesebb munkák is, különösen azután, hogy a 70-es évek második felében a “Vajdaság a harcban” elnevezésű szerkesztőség, az akkori Vajdasági Történelmi Intézethez került. Mondani sem kell, hogy mindezekben a munkákban elsősorban a népfelszabadító harcot glorifikálták. Egy mondatot sem közöltek arról, hogy mi is történt a Vajdaságban, de alapjában véve Jugoszlávia egész területén az úgynevezett felszabadulást követő napokban illetve hetekben. Talán az egyetlen kivételt a Nagynezsényre vonatkozó helységkrónika képezi. E kis falucska a század első felében még vegyes lakosságú volt, mindössze 2215 lakóval. Ennek több mint fele szerb, ötödrésze magyar, tizedrésze német, és ugyanennyi horvát. 1975-ben Dragiša Todorović A nagynezsényi róna című monográfiájában a második világháború végének eseményeivel is foglalkozik. A szerző pontosan felsorolja a felszabadulást követő első napok eseményeit és megemlíti azon németek és magyarok nevét is, akiket a helyi hatóság végeztetett ki. [28]

A könyvben szó van arról, hogy mindjárt az első napokban létrehozták az új néphatalmat, és több albizottságot is alakítottak, amelyek közül legtevékenyebb volt a háborús bűnösség kivizsgálására alakult különbizottság. S mint a szerző őszintén be is vallja, a bizottságba főleg olyan személyeket választottak, akik “megjárták a német gyűjtőtáborok tortúráit”. Mondani sem kell, hogy ezek az emberek szinte lihegtek a bosszúvágytól. Ők a következők voltak: Žarko Pivarski, Draga Jocić Tetka, Nedeljko Nikolić, Dura Marčićev, Miloš Marčićev és Milan Nikolić. Kineveztek ezután egyféle bíróságot is. Ügyésznek Panta Stajićot; míg a jegyzőkönyvvezető Šaca Stankov lett.

A szerző könyvében egyébként részletesen leírja, hogyan hallgatták ki a háborús bűnösöknek vélt személyeket, milyen kérdéseket intéztek hozzájuk és milyen válaszokat kaptak. A magyar nemzetiségűeket főleg azzal vádolták, hogy az újvidéki 1942-es razzia idején átjöttek a Bácskába, és résztvettek a vérengzésekben. A jegyzőkönyv szövegéből és az adott válaszokból nem lehet megállapítani, hogy kik voltak azok. A

bírósági tárgyalás megtartása után egy tucatnyi németen kívül öt magyar nemzetiségűt ítéltek halálra és végeztek ki. Az áldozatok a következők voltak. Csiszár Gergely, Fazekas András, Szitás Ferenc, Bicok István, Gyergyós Emil és Ábrahám Lajos. A többi magyar férfit és egy tanút ebből a kis faluból a becskerekai gyűjtőtáborba vitték. Érdemes idéznünk ezzel kapcsolatban a könyv szerzőjének néhány sorát: “A lágertben töltött idő alatt a német és a magyar fasiszták legalább részben megérezhették a legyőzött megaláztatását. Két hónap múlva a lágert feloszlatták, lakóit Nagybecskereken az igazság ítélőszéke elé állították.” Ebből kiviláglik, hogy az első időszakban a táborba hurcolt németeken kívül minden magyart is fasisztának tartottak, tehát kollektív bűnösséggel vádolták őket.

Mindezekről bővebben Matuska Márton könyvében is olvashatunk. Matuska megjelent könyvében az egyik magát megnevezni nem akaró nezsényi személy nyilatkozatot adott, s határozottan állítja, hogy a faluban nem hat, hanem jóval több magyar polgárt végeztek ki. A nezsényi töltésoldal és a dögtemető névtelen sírjai mondhatnák el, hogy hány ember csontjai porladnak ott. A tanú a továbbiakban határozottan állította azt is, hogy kivégezték Hammert Macit, mert az ablakuk alatt kisérték ki fényes nappal SS – egyenruhában és felszerelésben. Hasonló sorsra jutott még Berkovics Laci iskolatársa, és csupán azért, mert egyszer lefényképezkedett a német katonákkal, de más egyebet soha nem tett a németek oldalán. Ezenkívül vajon mi bűne lehetett Lukó Rózsa tanítónőnek, akit magyar ruhában, pártába meg csizmába öltöztetve vitték a kivégzőhelyre? Állítólag előzőleg megtáncoltatták, utána megtették vele azt, amit egy védetlen nővel meg lehet tenni, majd meggyilkolták. De miért lőtték agyon Krippelsz Margit anyósát, aki 80–90 éves lehetett, politikai vonatkozásban tehát számításba sem jöhetett. Megemlítette még, hogy Duppong Miklóst is kivégezték. Hasonló sorsra jutott Csiszár Géza, akinek állítólag puskatussal szétverték a koponyáját.

A tanú szemtanúja volt még egy gyászos jelenetnek. Valamilyen ünnepséget tartottak a községházán, és az ünneplők bevonultak zászlókkal, majd az iskola elé vonultak, ahol a szerencsétlen sorsú emberek be voltak zárva. Még arra is emlékszik, hogy egy nő tartott beszédet, amikor a foglyokat kivezették; először a németeket, azután a magyarokat. Akkor megparancsolták, hogy a magyarok a fal felé forduljanak, majd egy géppisztolysorozatot – körülbelül 10–30 lövést – a fejük fölé a falba löttek, úgyhogy a malter az arcukba csapódott. S mi történt azután az ajtón belül?

Krippelsz Margitot minden férfi megbecstelenítette, hasonlóan Lukó Rózsát is. Végül a nyilatkozatot tevő azzal fejezi be, hogy erről nem szól az említett könyv szerzője. [29]

A nezsényiek közül a becskerekai járásbíróságon mindössze két személyt nyilvánítottak holtta, egyet 1957-ben, míg a másikat 1963-ban:

1. – Fazekas András, született 1895. november 3-án, apja András. Eltűnt 1944-ben.
2. – Rosz Henrik, született 1907. október 7-én, apja Mátyás. Eltűnt 1944-ben. [30]

TÖRÖKBECSE / Novi Bečej /

Szörnyű dolgok történhettek 1944 őszén Törökbecsén. Feltűnően sok áldozat lett holtta nyilvánítva. A törökbecsei községi bíróságon 1952-től egészen 1974-ig adtak ki végzéseket a holtta nyilvánításról. Ezek elsősorban törökbecsei magyar születésű áldozatokra vonatkoztak. Az egyik törökbecsei illetőségű visszaemlékező, aki a nevét nem akarta megmondani, többek között a következőket mondta: “A felszabadulás utáni első napokban, a partizánok összegyűjtötték a gyanús magyarokat.”

Nem tudta megmondani, hogy a csoporton belül hányan voltak, de azt hiszi, hogy százon felül is lehettek... Szerinte, a legtöbbnek az volt a bűne, hogy tisztséget mert vállalni a német megszállás alatt a városi közigazgatásban. /rendőr, kisbíró, tisztviselő, stb./

Nem emlékszik pontosan arra az októberi napra, amikor nyilvánosan a főtéren kivégezték a város magyar főszolgabíróját.

A Törökbecsén született holtta nyilvánítottak névsora:

1. – Zerebéli Imre, született 1905. augusztus 4-én. Eltűnt 1944. november 8-án.
2. – Snajder Keresztély, született 1884. szeptember 14-én, apja Keresztély, anyja Erzsébet. Eltűnt 1944 végén.
3. – Juhász Imre, született 1926. szeptember 5-én, apja András, anyja Szegi Erzsébet. Eltűnt 1945-ben.
4. – Rudics Terézia, született 1904. szeptember 28-án. Eltűnt 1944 októberében.

5. – Rajda István munkás, született 1897. október 4–én, apja Gáspár, anyja Fehér Borbála. 1944–ben eltűnt.
6. – Varga Mátyás, született 1919. június 27–én, apja Mátyás, anyja Szalai Mária. Eltűnt 1944–ben.
7. – Kerti János, született 1894. december 16–án, apja György, anyja Szabó Rozália. Eltűnt 1944–ben.
8. – Kúti Erzsébet, született 1897. szeptember 22–én, apja Sándor, anyja Rozália. Eltűnt 1944–ben.
9. – Farkas Sándor földműves, született 1919. december 9–én, apja Pál, anyja Komáromi Lúcia. 1944–ben eltűnt.
10. – Agócs Antal szobafestő, született 1905. március 10–én. 1944–ben eltűnt.
11. – Katona István munkás, született 1891–ben, anyja Katalin. Eltűnt 1944–ben.
12. – Farkas György, született 1904. január 23–án, apja István, anyja Szűcs Katalin. 1944–ben eltűnt.
13. – Krajcsek Lajos, született 1891. augusztus 19–én. Eltűnt 1944–ben
14. – Komáromi János, született 1929. április 6–án, apja Imre, anyja Ambrus Borbála. 1944–ben eltűnt.
15. – Berg Amália, 1944–ben eltűnt.
16. – Farkas István, született 1905. november 28–án, apja István, anyja Pap Verona. 1944–ben eltűnt
17. – Lozanko József, született 1895. március 10–én, apja Péter, anyja Bitó Katalin. 1944–ben eltűnt.
18. – Bleszkány György, született 1924. június 24–én, apja Imre, anyja Nesztor Éva. 1944–ben eltűnt.
19. – Zödi József, született 1926. február 23–án, apja Gáspár. Eltűnt 1944–ben.
20. – Hauser Béla, eltűnt 1944–ben.
21. – Nagyballi Róza, eltűnt 1944–ben.
22. – Simon Lajos, született 1901. március 8–án, apja Sándor. Eltűnt 1944–ben.
23. – Löbl Tibor, született 1907. augusztus 17–én, apja Tibor, anyja Eszter. Eltűnt 1944–ben.
24. – Nagyballi Aranka, eltűnt 1944–ben.
25. – Kiss András, született 1882. november 15–én, apja Ferenc. Eltűnt 1944–ben.

26. – Drapos János, született 1919. május 22-én, apja Károly. Eltűnt 1944-ben
27. – Hauser Ede, született 1873. február 9-én, apja Ede, anyja Emma. Eltűnt 1944-ben.
28. – Bata Pál, született 1869. április 13-án, apja Ferenc. 1944-ben 75 éves volt, amikor eltűnt.
29. – Lozankó István, született 1896. február 2-án, apja Péter. Eltűnt 1944-ben.
30. – Mucsi József, született 1881. március 16-án, apja Albert. Eltűnt 1944-ben.
31. – Laszák János, született 1877. május 9-én, apja Ignác. Eltűnt 1944-ben.
32. – Juhász Péter, született 1909. március 16-án, apja Mihály. 1944-ben eltűnt.
33. – Csányi Mihály, született 1899. szeptember 22-én, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben.
34. – Bauer Ferenc, született 1874. szeptember 10-én, apja István. Eltűnt 1944-ben.
35. – Ladányi Pál, született 1908. január 4-én, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben.
36. – Bada István, született 1909-ben, apja György. Eltűnt 1944-ben.
37. – Nagy Mihály, született 1875. szeptember 6-án, apja István. Eltűnt 1944-ben.
38. – Hebek József, született 1921-ben, apja István. Eltűnt 1944-ben.
39. – Tapasztó Pál, született 1908-ban. Eltűnt 1944-ben.

A törökbecsei járáshoz tartozó községek azon áldozatai, akiket a törökbecsei járásbírószágon nyilvánítottak holtá:

1. – Mészáros Sándor, született 1878. március 28-án Nagybecskereken, apja Ferenc. 1944 őszén bevonult a hadseregbe, és nem tért vissza.
2. – Mezei Rozália, született 1896. február 8-án Karlován. 1944-ben eltűnt.
3. – Molnár András, született 1887. augusztus 18-án Nagybecskereken, apja Pál, anyja Borbála. Eltűnt 1944. november 25-én.
4. – Szabó Lajos, született 1926. június 7-én Karlován, apja Gergely, anyja Balaton Rozália. Eltűnt 1945-ben /áprilisában/.

5. – Kormos István földműves, született 1917. május 22-én Karlován, apja József, anyja Divéki Anna. Eltűnt 1944-ben.
6. – Raus Ferenc borbély, született 1901. május 4-én Karlován, apja György, anyja Berta Erzsébet. 1944-ben eltűnt.
7. – Hajdú Mihály, született 1878. szeptember 26-án Péterrévén, apja Krisztián. 1944-ben eltűnt Törökbecsén.
8. – Nagy János, született 1884-ben Karlován, apja Vencel, anyja Havlek Teréz. Eltűnt 1944-ben.
9. – Simonyi János, született 1908. szeptember 18-án Kumánban (Kumane), apja János, anyja Varga Katalin. Eltűnt 1944-ben.
10. – Fogarasi György, született 1891. augusztus 18-án Karlován, apja György, anyja Szabó Éva. Eltűnt 1944-ben.
11. – Gyapjas Mátyás, született Bocsáron, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben.
12. – Németh István, született 1897. március 9-én Karlován, apja József, anyja Rác Mária. 1944-ben eltűnt.
13. – Csíkos József, született Kumánban (Kumane). Eltűnt 1944-ben.
14. – Katona Sándor, született 1881. márcis 13-án Bocsáron, apja György. Eltűnt 1944-ben. [31]

Helységek szerint a törökbecsei járásban a következő bejegyzések voltak:

Törökbecse / Novi Becsej /	39
Karlova / Novo Miloševo /	7
Bocsár / Bočar /	2
Kumán / Kumane /	2
<hr/>	
A járásból összesen	50
Ezenkívül:	
Nagybecskerek / Zrenjanin /	2
Péterréve / Bačko Petrovo Selo /	1

NAGYBECSKEREK / Zrenjanin /

A nagybecskereki gyűjtőtábor a Szentmihályi úton volt. Elsősorban a Becskereki németeket, de nagyon sok magyart is összegyűjtöttek a Bega és a Temes vidékéről, Közép–Bánság területéről. Számítások szerint 3500 foglyot őriztek a táborban.

A Szentmihályi úti gyűjtőtábor a német megszállás alatt is üzemelt. A felszabadulás első napjaiban a partizánok átvették az irányítását, a helyszínen elfogott tábori rendőröket, egytől–egyig kivégezték. Nem érdekelte őket, ki hogyan viselkedett, mert ki sem halgatták őket.

A becskereki kivégzett rendőrök: Hallai József, Halas András, Horváth Emil, Hunyadi Ferenc és Csészár János.

A kivégzett környékbeli rendőrök: Sánta János Fehértemplomról, Simon János Kumánról, Sánta Sándor Törökbecseről és Hajnal János Törökkanizsáról.

A Bánságban a partizánok által létrehozott egyik legnagyobb haláltábor Rezsőházán / Kničanin / működött, ahol 1944 októbere és novembera között harmincezer foglyot őriztek. A foglyok élete ott pokol volt. Csak másodnaponként kaptak meleg “ételt”: főtt kukoricadarát. Hébe–hóba borsólevest is só nélkül. Kenyeret ritkán. Ezek szenvedtek a hasmenéstől, majd felütötte fejét a tífusz. Ezek pusztultak el, orvos és gyógyszer nélkül. Nagy volt a ruhahiány, mosásról, fűtésről szó sem lehetett. A foglyok többsége német volt. [32]

I. Többnyire a Szentmihályi úti lágerban betegségben vagy éhen elhalt, valamint a kínzásokba behalt Nagybecskereken született személyek, akiket a nagybecskereki járásbírószágon 1951–től 1981–ig holtta nyilvánítottak (a bejegyzések igen szűkszavúak).

1. – Havlek János, született 1878. december 17–én, apja József, anyja Rózsa. 1944–ben eltűnt
2. – Klein Mátyás, született 1896. február 25–én, apja Ferenc, anyja Szervó Katalin. 1944–ben eltűnt.
3. – Tauer Alajos, született 1884. november 2–án. A becskereki gyűjtőtáborban halt meg 1944 októberében.
4. – Gertner Ferenc, született 1889. március 22–én, apja Antal, anyja Serer Erna. 1944 októberében elvitték a becskereki gyűjtőtáborba, ahonnan nem jött vissza.

5. – Konrád István asztalos, született 1885. augusztus 9-én. A becskerekai gyűjtőtáborban eltűnt.
6. – Kolonics Ferenc, született 1922. december 8-án, apja Rezső, anyja Eperjesi Mária. 1944-ben eltűnt.
7. – Szabó János, született 1922. január 2-án, apja Pál. 1944-ben eltűnt.
8. – Szabó László, született 1924. szeptember 24-én, apja Pál. 1944-ben eltűnt.
9. – Szabó István munkás, született 1885-ben. 1944-ben eltűnt.
10. – Urbán Eugén, született 1919. április 15-én. Eltűnt 1944-ben.
11. – Rukovec Endre, született 1898. november 23-án. 1944-ben eltűnt.
12. – Sztankó József, született 1907. augusztus 24-én, apja Ignác, anyja Táll Erzsébet. 1944-ben eltűnt.
13. – Alár Lóránt, született 1912. augusztus 4-én, apja Frigyes. Eltűnt a becskerekai táborban 1944 októberében.
14. – Oster János, született 1891. május 16-án. Eltűnt a becskerekai gyűjtőtáborban. 1944. október 21-én látták utoljára.
15. – Jung Mihály kőműves, született 1877. július 29-én. Eltűnt 1944-ben.
16. – Snajder Pál, született 1888. március 11-én, apja János. 1944-ben eltűnt.
17. – Szabó Antal asztalos, született 1903. február 7-én, apja Antal. A becskerekai gyűjtőtáborban 1944-ben elveszett.
18. – Mackaupt József kereskedő, született 1888. november 10-én, apja Kristóf. 1944-ben eltűnt.
19. – Frank István kereskedő, született 1915. február 28-án. Eltűnt 1944-ben.
20. – Bak Béla, született 1896. július 20-án, apja Hermann. Eltűnt 1944-ben.
21. – Vancsik Aladár, született 1888. augusztus 4-én, apja Mihály. 1944-ben eltűnt.
22. – Péter Pál kereskedő, született 1915. június 25-én. 1944-ben eltűnt.
23. – Kirner József, született 1915-ben, apja Ignác. Eltűnt 1944-ben.
24. – Krémer István, született 1887. július 4-én, apja János, anyja Szablyák Teréz. Eltűnt 1944-ben.
25. – József László napszámos, született 1887. január 15-én, apja Mihály, anyja Rozália. 1944-ben eltűnt.

26. – Sáros Sándor, született 1874-ben, apja Gyula, anyja Fanni. Eltűnt 1944-ben.
27. – Ambrózi József, született 1893. március 11-én. 1944-ben eltűnt.
28. – Ser Antal, született 1900. január 24-én, apja György, anyja Teréz. 1944-ben eltűnt.
29. – Mihajlovics Károly, született 1908. július 6-án, apja Károly, anyja Julianna. 1944-ben eltűnt.
30. – Tubics István, született 1924. április 18-án, apja Leopold, anyja Anna. 1944-ben eltűnt.
31. – Hajdú Károly, született 1920. szeptember 4-én. 1944-ben eltűnt.
32. – Pacek Márton, született 1906. október 2-án, apja Mikós, anyja Katalin. 1944-ben eltűnt.
33. – Snajder Sándor, született 1885. május 15-én. Eltűnt 1944-ben.
34. – Müller Kristóf, született 1881. augusztus 15-én, apja Ferenc. 1944-ben eltűnt.
35. – Réber Károly, apja Ágoston. Eltűnt.
36. – Bukovác István, született 1909. december 17-én, apja Pál. Eltűnt 1944-ben.
37. – Kun Antal, született 1910. június 19-én, apja József. Eltűnt.
38. – Kovács Antal, született 1877-ben. Eltűnt.
39. – Koszó Mihály, született 1913. április 17-én, apja Mihály. 1944-ben eltűnt.
40. – Polczer Károly, született 1911. május 20-án, apja Károly. 1944-ben eltűnt.
41. – Stefkó Gábor, született 1914. április 30-án, apja Gábor. 1944-ben eltűnt.
42. – Kállói György, született 1880. március 26-án, apja János. Eltűnt 1944-ben.
43. – Borbély Mihály, született 1902. augusztus 21-én, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben.
44. – Fülöp Jenő, született 1911. február 20-án, apja József. Eltűnt.
45. – Viola János, született 1904-ben, apja János. Eltűnt.
46. – Let Fülöp, született 1904-ben. Eltűnt.
47. – Erdélyi Péter, született 1911-ben. Eltűnt.
48. – Csábi Gellér, született 1909-ben. Eltűnt.
49. – Csábi Erzsébet, született 1911-ben. Eltűnt.
50. – Raffa Rozália, született 1911-ben, apja György. Eltűnt.

51. – Hakl Ferenc, született 1914. május 28–án, apja Ágoston, anyja Farkas Katalin. 1944–ben eltűnt.
52. – Szekeres Erzsébet, született 1898–ban, apja József. Eltűnt.
53. – Barát Ernő, született 1922. december 5–én, apja Ernő. A becskerek-i táborban tűnt el.
54. – Kiss Rozália, született Lugoson, apja István. Eltűnt a becskerek-i táborban. [33]

Bácska, Bánság és Baranya katonai közigazgatásának parancsnoka, Ivan Rukavina vezérőrnagy, 1944. december elsején elrendelte, hogy minden gyűjtőtábor fel kell számolni. A táborban csak azok a gyanúsítottak tarthatók vissza, akik bírói szervek által folytatott vizsgálat alatt állnak.

Elrendelte, hogy a 16–60 éves férfilakosságot munkaszolgálati egységekbe kell mozgósítani.

A németekről megemlítette, hogy ha a helyzet úgy kívánja, a katonai közigazgatás illetékeseinek külön engedélyével ki lehet őket telepíteni az országból.

II. Azon Közép–Bánság területén született áldozatok, akiket a nagybecskerek-i járásbírószágon 1952–től 1980–ig nyilvánítottak holtta (a bejegyzések igen szűkszavúak).

1. – Fejes István földműves, született 1920. április 2–án Tordán. Eltűnt 1945–ben.
2. – Szekeres Péter Pál, született 1920–ban Tordán, apja István, anyja Bába Etel. Eltűnt 1945–ben.
3. – Tóth Lajos, született 1890. június 29–én Nagytárnokon (Begejci), apja Mátyás. Eltűnt.
4. – Kovács Károly kereskedő, született 1893. január 28–án Bótoson (Botoš). Eltűnt 1944–ben.
5. – Molnár György, született 1926. április 1–jén Ernőházán (Ban. Despotovac), apja János. Eltűnt 1944–ben.
6. – Csortos János, született 1926. július 22–én Magyarittabén (Novi Itabej). Eltűnt 1944–ben.
7. – Sáros Rózi munkásnő, született 1892–ben Törökbecsén. Eltűnt.
8. – Budai Imre, született 1876. június 11–én Magyarittabén, apja Sándor. 1944–ben eltűnt.

9. – Maróczi János, született 1926-ban Csőszteleken (Čestereg), apja András. Eltűnt 1944-ben.
10. – Harcsa István Bókáról, apja András. Eltűnt.
11. – Szekeres János Udvarnokról (Banatski Dvor), apja János, anyja Fejes Katalin. 1944-ben eltűnt.
12. – Haupt Béla, született 1879. február 9-én Zichyfalván (Plandište). 1945 január 1-jén látták utoljára.
13. – László Mihály, született Szentmihályon (Mihajlovo). Eltűnt.
14. – Nagy András, született 1886-ban Melencén (Melenci), apja Ferenc, anyja László Katalin, Eltűnt 1944-ben.
15. – Bóka István földműves, született 1895. július 18-án, apja Bálint. Eltűnt 1944-ben.
16. – Juc Péter, született 1866. február 22-én Csőszteleken (Čestereg). Eltűnt 1944-ben 78 éves korában!
17. – Szent Miklós, született 1906. november 11-én Lázárföldön (Lazarevo), apja Mihály, anyja Wolf Erzsébet. Eltűnt 1944-ben.
18. – Belovai Ferenc, született 1917. január 23-án Nagytárnokon (Begejci), apja Ferenc. Eltűnt 1945-ben.
19. – Bach Gyula Julius, a melencei Rusanda gyógyfürdő ügyvezető igazgatója, született 1896-ban Melencén, apja György. Eltűnt 1944-ben.
20. – Vojnik Ferenc Perlászról (Perlez), apja Márton, Eltűnt 1944-ben.
21. – Rác András, született 1883. október 7-én Perlászon (Perlez), 1944-ben eltűnt.
22. – Remm Mihály pék, született 1907. július 7-én Tamáslakán (Tomaševac), apja Ádám. 1944-ben eltűnt.
23. – Melegi György földműves, született 1909. augusztus 4-én Nagy-erzsébetlakán (Belo Blato), apja Béla, anyja Erzsébet. Eltűnt 1944-ben.
24. – Rusicai József, született 1910. január 28-án Eleméren (Elemir), apja Mátyás, anyja Spicz Katalin. 1944-ben Eleméren eltűnt.
25. – Jakab Pál, született 1889. február 27-én Nagy-erzsébetlakán (Belo Blato), apja Pál. 1944-ben Kisaradon eltűnt.
26. – Fekete József, született 1902. október 11-én Eleméren (Elemir), apja Ádám. 1944-ben eltűnt.
27. – Csíkos Demeter, született 1895. május 17-én Nagytárnokon (Begejci), apja Antal. Eltűnt 1944-ben, Udvarnokon (Banatski Dvor).

28. – Szűcs Mihály, született 1875. szeptember 1-jén Udvarnokon (Ban. Dvor), apja Mihály, anyja Takács Verona. Eltűnt 1944-ben.
29. – Ricz Pál, született 1901. július 18-án Perlászon (Perlez). Eltűnt.
30. – Gábor József, született 1921. szeptember 6-án Tordán, apja Antal, anyja Mária. Eltűnt.
31. – Till Ignác, született 1911. február 22-én Eleméren (Elemir), apja Sebestyén, anyja Margit. Eltűnt.
32. – Kuharik Éva, született 1925. november 28-án Nagyerzsébetlakán (Belo Blato), apja János. Eltűnt 1944-ben.
33. – Kocsmáros Pál, született 1872. január 23-án Tordán, apja Pál, anyja Tóth Anna. 1944-ben eltűnt.
34. – Németh József, született 1899. március 20-án Bókán (Boka), apja Antal, anyja Fodor Lúcia. Eltűnt 1944-ben.
35. – Meggyesi Imre, született 1892. július 19-én, apja István, anyja Erzsébet. 1944-ben eltűnt, Magyarittabén (Novi Itabej) látták utoljára.
36. – Jakus Péter, született 1915. október 23-án Magyarittabén (Novi Itabej), apja Pál, anyja Németh Mária. 1944-ben eltűnt.
37. – Fodor Imre, született 1884. december 30-án Tordán. 1944-ben Magyarcsernyén (Nova Crnja) eltűnt.
38. – Köves András, született 1892. július 17-én Nagyerzsébetlakán (Belo Blato), apja István, anyja Müller Anna. 1944-ben eltűnt.
39. – Samu Magdolna, született 1882. április 25-én Tamáslakán (Tomaševac), apja János, anyja Katalin. 1944-ben eltűnt.
40. – Pálincás István, született 1910. július 1-jén Tordán, apja Mihály. Eltűnt.
41. – Tóth Péter Pál, született 1889. október 6-án Szentmihályon (Mihajlovo), apja Pál, anyja Erzsébet. Eltűnt.
42. – Tóth István, 1882. november 2-án Tordán, apja László, anyja Anna. Eltűnt.
43. – Huszka István, született 1883. december 13-án Lukácsfalván (Lukino Selo), apja Pál. Eltűnt.
44. – Balogh István, született 1924. május 29-én Nagyerzsébetlakán (Belo Blato), apja József. Eltűnt.
45. – Kálnok János, született 1897. augusztus 14-én Magyarittabén (Novi Itabej), apja István. Eltűnt.

46. – Scháber Mária, született 1898. augusztus 16-án Nagytárnokon (Begejci), apja Antal. 1944-ben eltűnt.
47. – Barta Ferenc, született Surjánban ([urjan), apja Mihály. Eltűnt.
48. – Masa János, született 1893. május 3-án Tordán, apja Márton. 1944-ben eltűnt.
49. – Salamon János, született 1925. november 17-én Nagyerzsébetlakán (Belo Blato), apja András. Eltűnt.
50. – Tóth Péter, született 1913. április 14-én Tordán, anyja Erzsébet. Eltűnt.
51. – Mihályfi Sándor, született 1883. március 17-én Tordán, apja Imre. Eltűnt 1944-ben.
52. – Mészáros József, született 1861. március 14-én Tóbán (Toba), apja József. Amikor elvitték, 83 éves volt, nyoma veszett.
53. – Meggyesi János, született 1876. december 12-én Tóbán (Toba), apja János. Eltűnt.
54. – Gerbács János, született 1908. április 28-án Écskán (Ečka), apja Antal. 1944-ben eltűnt.
55. – Gyapjas Mihály, született 1925. szeptember 22-én Tordán, apja József. 1944-ben eltűnt.
56. – Madarász József, született 1912. április 27-én Melencén (Melenci), apja János. Eltűnt 1944-ben.
57. – Fésűs István, született 1920. február 1-jén Magyarittabén (Novi Itabej), apja Imre. Eltűnt 1944-ben.
58. – Jómolnár Péter, született 1887. december 7-én Magyarittabén (Novi Itabej), apja József. 1944-ben eltűnt.
59. – Magda József, született 1883. december 6-án, Écskán (Ečka), apja József. Eltűnt.
60. – Bajgó Mihály, született 1899. július 2-án Melencén (Melenci), apja István. Eltűnt.
61. – Kalapis István, született 1902. július 15-én Melencén (Melenci), apja János. Eltűnt.
62. – Maróczi János, született 1926-ban Csőszteleken (Čestereg), apja András. Eltűnt 1944-ben.
63. – Maróczi András, született 1919-ben Csőszteleken (Čestereg), apja András. Eltűnt 1944-ben.
64. – Nika Pál, született 1883-ban Torontálszécsányban (Sečanj), apja György. Eltűnt.

65. – Vastagh Pál, született 1922. november 30-án Bókán (Boka), apja Pál. Eltűnt 1944-ben.
66. – Márton János, született 1867-ben Nagyerzsébetlakán (Belo Blato), apja István. Eltűnt 1944-ben.
67. – Magyar Péter, született Melencén (Melenci), apja Antal. Eltűnt.
68. – Budár Mihály, született Törzsudvarnokon (Ban. Dvor). Eltűnt.
69. – Marcsok Márton, született Nagyerzsébetlakán (Belo Blato). Eltűnt.
70. – Bottyán Erzsébet, született Tordán, apja József. Eltűnt.
71. – Mészáros István, született Tordán. Eltűnt.
72. – Tóth Imre, született 1891-ben Magyarittabén (Novi Itabej), apja József. Eltűnt 1944-ben.
73. – Topálov István, született Tordán, apja Mihály. Eltűnt 1944-ben.
74. – Kökény András, született Magyarittabén (Novi Itabej), anyja Erzsébet. Eltűnt 1944-ben.
75. – Mák István, született Szentmihályon (Mihajlovo), apja György. Eltűnt.
76. – Nemes Tamás, született Perlászon (Perlez). Eltűnt.
77. – Kovács Antal, született Udvarnokon (Ban. Dvor), apja Lénárt, anyja Torma Teréz. Eltűnt 1944-ben.
78. – Szabó Gyula, született 1918. március 26-án Csőszteleken (Čestereg), apja János. Eltűnt 1943-ban.
79. – Duret József kereskedő, született 1909. február 19-én Csőszteleken (Čestereg), apja Márton. Eltűnt 1944-ben. [34]

Helységek szerint a becskerekai körzetében (Közép-Bánság) összesen 133 bejegyzést találtunk:

Nagybecskerek (Zrenjanin)	54
Torda (Torda)	14
Nagytárnok (Begejci)	4
Bótos (Botoš)	1
Ernőháza (Banatski Despotovac)	1
Magyarittabé (Novi Itabej)	9
Törökbecse (Novi Bečej)	1
Csősztelek (Čestereg)	6
Bóka (Boka)	3

Törzsudvarnok, Udvarnok (Banatski Dvor)	4
Zichyfalva (Plandište)	1
Szentmihály (Mihajlovo)	3
Melence (Melenci)	6
Tóba (Toba)	3
Lázárföld (Lazarevo)	1
Perlász (Perlez)	4
Tamáslaka (Tomaševac)	2
Nagyersébetlak (Belo Blato)	8
Elemér (Elemir)	3
Lukácsfalva (Lukino Selo)	1
Surján (Šurjan)	1
Écska (Ečka)	2
Torontálszécsány (Sečanj)	1

Összesen:

133

